

Forfatter: Biehl, Charlotta Dorothea

Titel: BREV TIL: Bülow, Johan FRA: Biehl, Charlotta Dorothea (1784-04-16)

Citation: Biehl, Charlotta Dorothea: "BREV TIL: Bülow, Johan FRA: Biehl, Charlotta Dorothea (1784-04-16)", i *Charlotte Dorothea Biehl's Breve om Kong Christian VII*, Otto B. Wroblewski's Forlag., s. 92. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002245849-000-shoot-L0022458490000004.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Charlotte Dorothea Biehl's Breve om Kong Christian VII

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Den 16de April 1784.

Med en endnu større Utaalmodighed end den, min bedste Ven, hvormed jeg ventede paa Udfaldet af denne Tildragelse, længtes jeg efter at see, hvad Følgerne af Opdagelsen vilde blive, jeg gruede for at Struensee ved Blods Udgydelse vilde søge at indjage Skræk og sætte sig i Sikkerhed for Fremtiden, men i det Sted affecterede han den største Uvidenhed om alle Ting, søgte at adspredde Magten de S sammensvorne forlod sig paa, og formilde Hoved Mændenes Had ved beviiste Velgierninger; thi omtrent en fiorten Dage efter fik det flyvende Corps Befaling at gaae hver til sine Regimenter igien, Numsen til Belønning for at have commanderet det, bekom et Regiment længe førend det tilkom ham, og Eichstedt blev med sit Regiment kaldt ind fra Nestved. Da han nu vedste, hvor liden Tryghed Garder Vagten gav ham, saa fandt han det nødvendigt at forvise sig de øvrige Regiment Cheffer, og til hans og fleeres Ulykke faldt hans største Yndest og Tilliid paa Falkenskiold. Denne var virkelig for dum og uvidende til at give ham tienlige Raad, men for at skiule sin svage Side betiente han sig af sin Obrist Lieutenant Hesselberg, og denne betiente sig af Leyligheden til at skaffe sins. ⁹³Moerbroder General Major Glide Commandants Pladsen i Kiøbenhavn, som han var høyst uskikket til, og dobbelt uduelig i den Hensigt han blev udvalgt, og som var, at have en Mand i den Post, paa hvis Troeskab og Nidkierhed man i paakommende Tilfælde kunde slaae Liid til. Han var ikke aliene falsk og meget let at underkiøbe, men manglede tillige det Overlæg og sadte Moed, der aliene er mægtig at indskyde den gemeene Mand Ærbødighed, og hans lilsindighed og slette Hierte havde gjort ham forhadt hos alle sine Underhavende, han stedse havde behandlet med Grumhed og Grovhed. Frygten for at overgive sig i Livvagtens Hænder ved at komme paa Slottet bragte Dronningen og Struensee til den Slutning at blive paa Friderichsberg efter at Hoffet havde forladt Hirschholm og indtil Garden var sadt ud af al Magt til at skade dem. Anno 1763 havde den daværende Garde uden mindste Modsigelse funden sig i at blive nedsadt til et Feldt Regiment, og da det just var det, som Falkenskiold commanderede, saa afmaledede han Struensee det som en Sag, der ikke kunde have mindste Vanskelighed, at sætte et af de 6 Compagnier til hver af de Regimenter, der laae i Byens Guarnison; havde man ikke tvivlet om disse Folks Troeskab, saa havde det været et meget uforsigtigt Skridt at opvække Misfornøjelse ved et unyttigt Foretagende, men nu var det i ingen Maade at undskylde, at man, da man vidste, hvad de førte i deres Skiold, ikke aliene begyndte paa noget, hvorved Oprørs Ilden, der ulmede iblandt dem, fik Luft til ats. ⁹⁴bryde ud i lys Lue, men endog betog de øvrige Undersaatter Frygten for at handle mod deres Pligt, ved at viise dem, at man var svag nok til at give efter, naar man fandt en uventet Modstand. Det er næsten ikke mueligt at troe, at enten de, der gav Struensee dette Raad, eller han som antog det, har gjort sig selv dette Spørgsmaal: Men dersom Garden ikke godvillig adlyder, hvorledes skal der da forholdes med den, skal den tvinges med Magten, Undersaatterne til Skræk og Advarsel, eller skal vi give efter for dem? og dog er det ved store Forandringer en høyst fornøden Forsigtighed at være betænkt i Forveyen paa alt hvad der kan møde og flyde deraf, for ikke ved en pludselig Overrumpling at blive sadt ud af al Virksomhed. Beviiset paa at dette ikke var skeedt her, saaes tydelig af Udfaldet; thi havde man foretaget sig at bruge Magt, saa maatte man have føyet Anstalter til at have den ved Haanden paa første Vink, og vilde man derimod givet efter, saa burde man ved et Tilbud have forekommet Kravet, og ved Forkyndelsen af den kongelige Villie, ingen Livvagt meere at have for Fremtiden, sadt det i enhvers frie Villie enten at faae sin Afskeed, eller med det ham engang bevilgede og lovede Traktements Beholdelse at gaae ind i et Feldt Regiment.

At dette ikke skeedte, var saa meget meere uklogt, som heele Hensigten af dette Foretagende aliene var at blive af med Folk, som enten ved falske Forestillinger eller Penges Magt havde ladet sig forleede fra deres Troeskab, og [at] i Følge deraf Øyemedets. ⁹⁵blev meest fremmet ved io fleere der tog deres Afskeed. I det Sted sadte ikke aliene den uventede Modstand Hoffet i den yderste Angst og Forskrækkelse, men gav endog ved deres udviiste Feighed og Eftergivelse den Esprit de Revolte, der herskede og var udstrøet iblandt Almuen, nye Kræfter og Styrke.

At beskrive Dem, der selv som Lieutnant var tilstæde derved, denne saa kaldte Juule Aftens Feyde, er meget unødvendig, jeg vil derfor alene berøre et Syn, som jeg aldrig glemmer, og som De maaskee ikke har seet Magen til. I det Hoved Vagten troppede af, kom det Compagnie, som skulde været under det Prinds Friderich eller Falsterske Regiment, med Støy og Hujen tilbage fra Amalienborg og op[p]lantede Bajonetter. Om de enten sagde noget fornærmeligt til Hoved Vagten, eller om Capitainens varme Nidkierhed blev sadt i Kaag ved deres mod al Subordination stridende Forhold, det veed jeg ikke, men idet de kom imod ham commanderede han sine Grenaderer at fælde Bajonetten og skille Hoben ad; Livvagten gjorde vel samme Manoeuvre, men hvor lidet det var deres Alvor at vove Trøyen og sætte Magt mod Magt, saaes tydelig deraf, at meere end det dobbelt stærkere Antal end Hoved Vagtens Grenadeerer var, lod sig af dem drive ind i Hovedvagten, saa at den afgaaende Capitain bragte Kammer Herre Undal mange fleere Arrestanter end han havde Mandskab til at bevogte dem med, saa han maatte begiere Forstærkning af Commandanten.

Denne og hans Fætter Obrist Lieutnant Hesselbergs. ⁹⁶gave sig meget paa Slottet at bestille og gydede ved deres taabelige Forhold og Tale Olie i Ilden. Utallige Mennesker løb paa Slottet for at see Udfaldet paa denne Sag, saa at Gangene lignede en Børs. Noget ud paa Eftermiddagen møder Hesselberg Kammer Junker Kadorf, som den Tiid var Second Lieutenant i det Falsterske Regiment, i underste Mezenin, og spørger ham, hvad han har der at gjøre. Hvem har jeg at gjøre Regnskab derfor? spørger han. Det skal jeg lære Dem, forføy Dem paa Øyeblikket til Deres Qvarteer. — Musquetairens Tappenstræg er ikke slagen endnu, og Officierens endnu mindre. Jeg venter paa Brummer for at faae mig en Billet til fransk Comedie, og naar den

er ude, skal jeg uden Befalning vide at gaae hiem i rette Tiide. — Gaae hiem, og det strax, siger jeg, eller jeg lader Dem arrestere. — Det kan De gjøre, om De behager, men ellers gaaer jeg ikke. Hesselberg fuldførte sin Trudsel og gav derpaa Dagen efter en Klage ind over Kadorf, som den, der paa det høyeste havde forløbet sig imod Subordinationen.

Alt dette er noget, som De ikke aliene ventelig selv veed, men endog 1000de Mennesker kan give Underretning om, men dersom det efterfølgende er rigtig, som der er mange og store Formodninger om, saa er det kun kommen til meget faa Menneskers Vidende, og en fremmed Minister har fortalt mig det som et Bevis paa, at Hensigten med den 17de Januar paa ingen Maade havde været at redde Konge Huusets Ære ved at hæmme Dronningens Fortroelighed meds. 97Struensee, men at faae sit Had styret paa hende og vedkommende, at bemægtige sig Regierings Tømme og gjøre alt hvad de, uden at begaae Mord, kunde for at bringe Cronen paa anden Linie, siden det havde staaet i deres Magt at faae de to første Hensigter opfyldte uden at have nødig at gribe til saa voldsomme Midler.

I den umaadelige Angst og Forskrækkelse, som Livvagtens Opsætsighed og Forhold opvakte hos Dronningen, lod hun den engelske Minister [Keith] kalde til sig for at søge Raad og Biestand hos ham. Han, som længe havde mærket den Giering, der var i alle Gemytterne, og at man ved falske udsprede Rygter søgte at opirre Almuen alt meere og meere, blev ikke saa snart kaldet, førend han besluttede at tage Bladet reendt fra Munden. Dronningen havde altsaa ikke saa snart forestillet ham den Angst hun var i, og bedet ham at raade og hielpe hende, førend han svarede: Her er kun et Rednings Middel, og dersom Deres Mayestet ikke vil beqvemme sig til det, saa faaer Deres Fiender den største og for Deres Mayestet meest beskieskende Triumph over Dem, og det bestaaer i at elognere Struensee saa snart som muelig fra Dem, og det saa stille og tavs, at han allerede er i Sikkerhed førend nogen mærker, at han er undgaaet deres Hævn og Blodbegierlighed. Derpaa forestillede han hende, hvor vidt man allerede havde bragt Almuen, fortalte hende alle de skammelige og formastelige Udtryk, som man brugte naar man taledede om hende og ham, viiste hende, hvor umueligt dets. 98var, at han kunde undgaae en rasende og forbitret Almues Hænder, og at hans Undergang nødvendig maatte drage hendes efter sig; men alt dette hialp ikke, hun erklærede, at hun hellere vilde døe med ham, end leve uden ham. Han forsøgte derpaa at faae hendes Samtykke til sit Anslag ved den Forestilling. at det ingenlunde var hans Tanker ved at søge at overtale Hendes Mayestet til at give efter for Nødvendigheden, at hun derfor skulde skille sig ved Struensee for stedse, men aliene at unddrage ham fra sine Fienders Efterstræbelser, indtil hans Uskyldighed i de mod ham gjorde Beskyldninger var lagt for Dagen, og dette lod sig saa meget lættene og snarere [gjøre], som hans Fraværelse gjorde det dem, som efterstræbede Dronningen, i hvor mægtige de end vare, umueligt at indvikle Hendes Mayestet i hans Brøde, hvorved hun ikke aliene fik frie Hænder til at bestride sine Modstandere med, men kunde endog des kraftigere arbejde paa hans Tilbagekomst. Men i hvor tydelig og overbeviisende han end lagde sine Grunde for Dagen, saa elskede Dronningen dog Struensee alt for høyt, at den blotte Tanke om at skilles fra ham ikke skulde have været hende rædsommere end alt det Onde, der kunde møde hende, saa at hun svarede, at hun ikke var mægtig at taale Forestillingen om, at han til en Belønning for alt det, han havde gjort og vovet for hende, skulde forlade sit Fædreland og blive landflygtig og elendig. Deres Mayestet, svarede Ministeren, har vovet ulige meere for ham end han for Dem, siden De har opoffrets. 99ham baade det Riges Ære, De er Moder og Dronning for, saavel som dets, De er en fød Prinsesse af. Han skal heller ikke have Aarsag til at at beklage sig over Uerkiendtlighed eller Elendighed naar han faar en Tønde Guld med sig til det Sted han vælger sig at leve paa. Det er sandt, svarede hun, men det er umueligt for mig at give ham det halve deraf end sige det heele. Kan Vanskeligheden hæves dermed, sagde han, saa skal jeg bringe Dem en Anviisning paa hvilken Kiøbmand og paa hvad Sted han forlanger. Kongen, min Herre, elsker Deres Mayestets Vel og Ære, hvormed hans egen er saa nøye forbunden, alt for høyt til ikke at kiøbe den, om det var med tie dobbelt saa meget, lov mig altsaa kun, at han endnu i denne Nat vil begive sig paa Reysen, og saa skal Deres Mayestet inden en Tiime have Anviisningen paa den bemeldte Summa, og om De end forlanger den større, i Deres Hænder. Dronningen lovede ham endelig langt om længe, at hun vilde see til at foreslaae Greven det paa en god Maade og da lade ham vide hvad Slutning han tog.

Ministeren mærkede meget godt, at det langt fra ikke var hendes Hiertes Meening, og gik derfor Dagen derpaa til Grev Rantzau, sagde ham, at han vidste, hvad han og fleere arbejdede paa, og at han var villig til at foreene sine Kræfter med deres, naar de vilde gjøre det paa en Maade hvorved begge Konge Huusers Ære blev skaanet, og som var, enten at overtale Struensee til selv at gaae bort imod en stor Summa Penges Annammelse, som han vilde skaffe, s. 100eller og bruge Magten til at sende ham uformerket bort, uden at nogen vedste hvor han blev af, og overlade ham at stille Dronningen tilfreds og forebygge alle Følgerne deraf. Rantzau lovede ham tilforladeligt Svar om nogle Dage, og da de vare forløbne forkastede han det sidste Forslag ganske som noget, der var alt for voveligt i Henseende til den Forbittrelse, det vilde opvække hos Dronningen, og den gruelige Hævn, hun vilde lade falde paa alle dem, som hun aliene formodede at kunde have havt Deel deri; men derimod vilde han anvende sin yderste Fliid til at formaae Struensee til at tage derimod. Da Struensees Proces var begyndt, forlangte Ministeren undersøgt, om sligt et Forslag var gjort ham og hvorfor han ikke havde taget derimod, men han paastod, at det var den første Gang han hørte tale derom. Om dette Spørgsmaal er bleven protocolleret veed jeg ikke, men at det er gjort ham er vist, thi han har sagt til de af Officierene, som han kunde liide blandt dem, der havde Vagt hos ham, at dersom sligt

et Tilbud var skeedt ham, saa havde han med Glæde taget derimod, siden det, der meest holdt ham fra at tage Flugten efter at han var kommen i Erfaring om, hvad der var oplagt imod ham, var aliene det, at han ikke paa en retmæssig Maade kunde tage saa meget med sig, som han kunde leve saa beqvem af, som han var bleven vandt til.

Venteligen foraarsagede den Kundskab, man havde faaet om den engelske Ministers Anslag, at man af alle Kræfter drev paa at faae sit sadt i Værk. s. 101 Bieringskiold havde først holdt med Struensee, derpaa havde han solgt sig til til det andet Partie, og da derpaa den 28. September løb frugtesløs af, gik han over til Struensee og tilbød sig at aabenbare ham de andres Foretagende, men om enten Struensee ikke satte Priis nok derpaa, eller de andre overbød ham, saa gik han til dem igien og arbejdede af Livs Kræfter paa at faae een eller to Regiments Cheff[er] med i Forbund, uden hvis Biestand man ikke kunde foretage sig noget; men al hans Møye var forgi eves, ingen vilde befatte sig dermed uden Eichstedt, som Struensee forlod sig meest paa, men dog paa de Vilkaar, at et Infanterie Regiment understøttede hans Dragoner. Men det som Bieringskiolds Veltalenhed ikke formaaede, maatte Struensees af Falkenskiold indblæste Paastaaelighed udrette, thi han havde forestillet ham Kadorfs Forhold imod Hesselberg saa formastelig og farlig, samt hvor nødvendig det var, og i sær for ham, at vaage over Subordinationens strængeste lagttagelse, at han vilde have Kadorf casset for Fronten. Banner, ved hvis Regiment han stod, holdt meget af ham og gav sig den største Møye for at forskaffe ham Forladelse, men uden at det frugtede noget. Den 15de gik han til ham igien og gjorde ham meget alvorlige Forestillinger om hvor mange Gemytter denne ubillige Handling vilde forbitte imod ham, og ikke bekom andet Svar derpaa, end om det og skulde koste hans Hoved, saa skulde Kadorfs Dom underskrives den 17de; saa tog Banner bort, søgte Bieringskiold op og sluttede Traktaterne med ham, og das. 102de begge iilede med Udførselen, saa blev Natten mellem den 16de og 17de, hvori Regimentet havde Slotsvagten, fastsat dertil. Ved Parolen den 16de lod han de Officierer, som vare vagtfrie, sige ved Adjudanten, at de raaatte blive hiemme til 8te; thi om han ingen besynderlige Forhindringer fik, saa var han sindet at have dem hos sig om Aftenen. Imellem 6 og 7 lod han den eene efter den anden hente til sig ved Adjudanten, og hver for sig blev sagt, at han maatte putte Skierf og Ringelkrave i Lommen, siden Obristen vilde have ham med sig til at visitere Slots Vagten. Disse Herrer bleve ikke lidet forundrede over at see sig til sidst alle forsamlede og en lige Nysgierrighed i enhvers Øye efter at faae at vide, hvad alt dette sigtede til, i sær da de efter en føye Tids Forløb mærkede, at de vare indesluttede; thi da en af dem vilde et nødvendigt Erinde gaae ud, fandt han Døren i Laas, og da han begierede den oplukket, blev han viist hen i et Værelse, der var forsynet med mange Beqvemmeligheder, men ingen anden Udgang end den, han var kommen ind af. Ved Soupeen gav det dem ogsaa Anledning til Efertanke, at han tvert imod sin Sædvane meere holdt dem fra at drikke end opmuntrede dem dertil, og da Klokken var noget over tolv tog Banner sit Uhr op, saae paa det og sagde: Nu er det Tiid, hvorpaa de alle reyste sig og vilde sige Banner Farvel. Vi skilles ikke endnu mine Herrer, sagde han, men følges ad; lod Tienenen bringe sig Skierf og Ringelkrave, som han tog paa og Surtouten over, og da Tienenen var gaaet ud, holdt han en korts. 103 Tale til dem om den Troeskab, de skyldede deres Konge, og den Nidkierhed, han ventede at finde hos dem, om de fik Leylighed at viise Prøver derpaa, og da der er mange Formodninger om, at den viiser sig i Nat, saa følg med mig. Derpaa toge de alle Veyen til Slots Vagten, hvor de saa at sige bleve halve Arrestantere, og efter at han havde føyet sine Anstalter, at ingen kunde komme bort til at bringe Underretning til nogen, om de end vilde, og der tillige laae den Umuelighed deri, at ingen af dem vidste hvem det galdt, saa forlod Banner dem og gik op i Dronning Juliane Maries Gemak, hvor han fandt hende, Prinds Friderich, Guldberg, Bieringskiold og Jessen, der havde været salig Kongens Kammertienere og ikke aliene vidste Veyen til alle Løntrapper og Døre, men havde endog fra den Tiid en Hoved Nøgel til dem. Noget efter fem om Morgenen kom Eichstedt til dem, berettede Hendes Mayestet at alleting var nu roelig og stille og hans Regiement, saaledes fordeelet Patrouille viis i Nærheden af Slottet, at de i et Øyeblik kunde støde sammen. I Guds Navn da, sagde hun, krævede de fornødne Papiirer af Guldberg, som kom frem med sin Muffe, hvori de Cabinets Ordre, som Kongen skulde underskrive, vare indsyede. Banner og Eichstedt gik hen og besadte alle de Gange og Døre, som Jessen anviiste dem med Vagt, og een eller to Officierer, og da det var skeedt, gik de tilbage og toge med Dronningen, Prinds Friderich, Guldberg og Bieringskiold Veyen til Kongens Sovegemak, s. 104 hvorved Jessen gik med Lys foran og lukkede op. Farvel min inderlig elskede Bülow for denne Gang.